

KÓDEX VÝSKUMNEJ INTEGRITY A ETIKY VŠD

SLÁDKOVIČOVO 2025

PREAMBULA

Kódex je spoločným vyjadrením etických záväzkov a požiadaviek výskumnej integrity, ktoré sú záväzné pre všetkých učiteľov a akademických pracovníkov v oblasti vedy a výskumu. Poslaním kódexu je prispievať k všeobecnému a integrálnemu dodržiavaniu náročných etických požiadaviek, ako aj k predchádzaniu neetického a nečestného konania a správania v oblasti vedy, výskumu a vývoja, a tým prispieť k zvyšovaniu ich kvality a dôveryhodnosti v domácom i v medzinárodnom kontexte. Kódex nadväzuje na právne predpisy SR právne záväzné akty Európskej únie a medzinárodné zmluvy a dohody a bol vypracovaný v súlade s Kódexom výskumnej integrity a etiky na Slovensku a inými zákonmi SR, ktoré sú explicitne vyjadrené v Prílohe č. 1.

Integrálnou súčasťou kódexu sú aj zásady akademickej integrity a etiky, pretože štúdium a vzdelávanie predstavujú neoddeliteľnú zložku ekosystému vedy a výskumu.

Učitelia, výskumní pracovníci a iní zamestnanci Vysokej školy Danubius, v úsilí zvýšiť jej dobré meno sa týmto zaväzujú, že vo svojej činnosti budú dodržiavať etické princípy ustanovené týmto kódexom, ktorý deklaruje že v štruktúre ľudského poznania patrí etike dôležité miesto ako jednej z najstarších filozofických disciplín zaoberajúcej sa morálkou, mravnými hodnotami a spôsobmi správania, ktoré vedú k uplatňovaniu mravných zákonov v rozličných oblastiach života. Učiteľ, výskumný pracovník a iní zamestnanci VŠD majú podporovať a rešpektovať vytýčené morálne hodnoty a podľa nich majú regulovať svoje správanie a konanie. VŠD je nediskriminačným priestorom a priestorom tolerancie a rešpektu, kde sa rozvíja rozmanitosť perspektív a kde prevláda inkluzívnosť zakotvená v zásadách spravodlivosti. Základnou zodpovednosťou akademickej obce je sformulovať zásady výskumu, definovať kritériá primeraného správania vo výskume, maximalizovať kvalitu a spoľahlivosť výskumu a primerane reagovať na ohrozenie alebo porušenie integrity výskumu. Prvoradým cieľom tohto kódexu je zvýšiť vedomie o tejto zodpovednosti a pomôcť akademickej obci vytvoriť rámec pre samoreguláciu. Opisuje odbornú, právnu a etickú zodpovednosť pri zohľadnení významu inštitucionálneho prostredia, v ktorom sa výskum organizuje. Kódex je preto relevantný a uplatniteľný pre výskum financovaný z verejných i súkromných zdrojov, pričom sa v ňom zohľadňujú odôvodnené obmedzenia pri jeho vykonávaní.

Článok 1

ZÁKLADNÉ POJMY

Výskumná integrita je prvotná podmienka kvalitnej vedeckej práce spočívajúca v dôslednom dodržiavaní najvyšších profesionálnych a morálnych štandardov. Výskumná integrita je v tomto dokumente definovaná ako sumár integrity vedeckej práce a akademickej integrity.

Vedecká integrita je súbor zásad a etických hodnôt, deontologických záväzkov a profesionálnych štandardov, ktoré tvoria základ zodpovedného a korektného konania a správania tých, ktorí vykonávajú, financujú alebo hodnotia vedecký výskum, ako aj inštitúcií, ktoré ho podporujú a vykonávajú. Vedecká integrita je prvotnou podmienkou kvalitnej výskumnej práce spočívajúca v dôslednom dodržiavaní najvyšších profesionálnych, morálnych a etických princípov, štandardov, transparentnosti, vykonávania výskumu kriticky, bez predsudkov a v absolútnej integrite praxe a administrácie výskumu jednotlivcami alebo výskumnými inštitúciami. Hlavnými princípmi výskumnej integrity sú zodpovednosť, čestnosť, rešpekt a spoľahlivosť.

Akademická integrita je súborom hodnôt a pravidiel týkajúcich sa štúdia a vzdelávania, ktoré zabezpečujú, aby štúdium a vzdelávanie bolo založené na princípoch zodpovednosti a čestnosti. Integrita súvisí s morálkou a deontológiou študenta a pedagóga, ako aj vzdelávacej inštitúcie, vychádzajúc zo správnej študijnej a vzdelávacej praxe. Porušenie týchto princípov prešetruje disciplinárna, etická komisia alebo obdobný orgán zriadený inštitúciou vykonávajúcou vzdelávanie študentov.

Správna vedecká a výskumná prax predstavuje medzinárodný etický a vedecký štandard na plánovanie, realizáciu, hodnotenie a publikovanie výsledkov vedy, výskumu a vývoja, ako aj etický a vedecký štandard konania a správania všetkých subjektov (výskumníkov, výskumných organizácií a organizácií financujúcich a riadiacich výskum) pôsobiacich v týchto oblastiach.

Etické princípy a normy sú logicky nevyvrátiteľné východiská, pravidlá a požiadavky morálneho konania a správania fyzických osôb a právnických osôb.

Porušenie ustanovení kódexu je konanie alebo správanie fyzických osôb alebo právnických osôb v rozpore s ustanoveniami kódexu.

Čl. 2

ROZSAH PÔSOBNOSTI KÓDEXU

Kódex sa vzťahuje na odborné činnosti VŠD, ako aj na konanie a správanie zamestnancov, ktorí pôsobia vo vede, výskume, vývoji alebo, ktorí vykonávajú akademickú činnosť.

Odborné činnosti v oblasti vedy, výskumu, vývoja a akademickej práce sú:

- a) odborné činnosti a procesy uskutočňované počas celého životného cyklu vedeckého výskumu a vývoja, počnúc ich plánovaním a tvorbou výskumného alebo vývojového projektu, jeho odborným hodnotením a schvaľovaním, realizáciou samotného výskumu alebo vývoja a postupom a metód riešenia projektu, hodnotenia, publikovania získaných výsledkov a výstupov, ako aj ich uplatnenia v praxi,
- b) odborné činnosti tvorby, zhromažďovania, kritického hodnotenia a publikovania vedeckých a odborných poznatkov a skúseností, ako aj konania a správania akademických zamestnancov.
- c) odborné činnosti a procesy spojené so získavaním a udeľovaním vedeckých alebo akademických kvalifikácií a hodností.

Čl. 3

ETICKÉ HODNOTY, PRINCÍPY A NORMY VÝSKUMNEJ INTEGRITY VÝSKUMNÉHO PROSTREDIA

Súčasťou práce v oblasti vedy, výskumu, vývoja a iných akademických činností je okrem neoddeliteľných technických, technologických, didaktických a iných metodologických charakteristík a požiadaviek aj požiadavka morálneho charakteru, ktorá je daná významom a prínosom odborných a expertných činností pre celú spoločnosť.

Vedenie VŠD garantuje:

- ⇒ slobodu vedeckovýskumnej a výchovno-vzdelávacej činnosti učiteľov a vytvára vhodné podmienky pre kvalitnú vedeckovýskumnú a výchovnovzdelávaciu činnosť a to v súlade so všeobecne akceptovanými spoločenskými etickými princípmi a hodnotami, kľúčovými hodnotami ako aj zákonmi Slovenskej republiky,
- ⇒ minimalizáciu predvídateľných rizík, ktoré môžu byť spôsobené výskumom, pričom už pri plánovaní výskumu sa vypracovávajú postupy na minimalizáciu týchto rizík,
- ⇒ dosahovanie spoločného dobra, blaha a prospechu učiteľov a ostatných zamestnancov a študentov.
- ⇒ rovnosť príležitostí všetkým učiteľom, zamestnancom a študentom a hodnotí ich objektívne na základe predložených výstupov,
- ⇒ presadzovanie rovnosti žien a mužov a rovnakých príležitostí,
- ⇒ nezávislosť od politických, ideologických alebo náboženských vplyvov,
- ⇒ motivačné a súťaživé pracovné prostredie, ktoré reflektuje platné zákony a normy,
- ⇒ dohody prijaté vedením a zodpovedne ich realizovať,

- ⇒ v zmysle platnej legislatívy ochranu zdravia zamestnancov a náležitý ohľad na zdravie, bezpečnosť, osobnú dôstojnosť a autonómiu spolupracovníkov, ostatných osôb zamestnaných na VŠD, ktorých sa výskum týka, pričom sa musia primerane zohľadniť aj prípadné riziká a dopady výskumu na celú spoločnosť (vrátane osobitnej pozornosti voči marginalizovaným, zraniteľným znevýhodneným alebo vylúčeným skupinám),
- ⇒ implementáciu správnej vedeckej a výskumnej praxe, ktorej cieľom je aj dosiahnutie integrity výskumnej práce a akademickej činnosti, v nasledujúcich oblastiach a) výskumné prostredie, b) vzdelávanie, c) dohľad a odborné vedenie, d) výskumné postupy, e) etické opatrenia zabezpečenia ochrany a bezpečnosti, f) spracovanie a správa dát, g) kooperácia a koordinácia, h) zvýšenie pozornosti pri nediskriminácii žien a ich podpore pri vedeckej kariére, i) publikovanie a šírenie vedeckých informácií a výsledkov publikujúcich aj v režime otvoreného prístupu výskumu, j) autorstvo vedeckých objavov a odborných publikácií, k) hodnotenie vedeckej a etickej kvality výsledkov a výstupov výskumu, záverečných a kvalifikačných prác, l) odborné recenzovanie vedeckých a odborných publikácií a edičná činnosť.
- ⇒ prostredie, ktoré umožňuje odborným a vedeckým pracovníkom pracovať podľa zásad správnej vedeckej a výskumnej praxe, slobodne a otvorene diskutovať o etických dilemách a neúmyselných chybách pri realizácii vedeckovýskumnej činnosti, bez obáv z prípadných následkov a trestov (angl. blame-free reporting),
- ⇒ šírenie overených, potvrdených informácií prostredníctvom verejných vystúpení, sociálnych sietí a internetových portálov,
- ⇒ dodržiavanie ochrany osobných údajov (GDPR),
- ⇒ pri využívaní AI spracovaní dát alebo formulovaní vedeckých výsledkov autori uvedú, že využili AI v súlade s pravidlami výskumnej integrity, v súlade s politikami EK15,
- ⇒ zverejnenie opravy publikovanej práce,

Čl. 4

PORUŠENIA VÝSKUMNEJ INTEGRITY A ETIKY

Porušenie ustanovení tohto kódexu, v dôsledku neetického konania alebo správania zainteresovaných strán znamená narušenie výskumnej alebo akademickej integrity, ktoré môže byť rozličného rozsahu a závažnosti, ale poškodzuje dôveryhodnosť vedy, výskumu, vývoja a

akademických činností, ich náležitú kvalitu a reputáciu nielen vo vedeckej, ale aj v širokej verejnosti.

Čl. 5

ETICKÉ SPRÁVANIE VYSOKOŠKOLSKÉHO UČITEĽA

1. Učiteľ má konať podľa pokynov vedenia a v súlade s jeho požiadavkami, ktoré nesmú odporovať právnym a všeobecne žiaducim etickým normám a tiež normám v tomto kódexe. Učiteľ má rešpektovať dohody prijaté vedením a zodpovedne ich realizovať. Nezasahuje do kompetencií vedenia, avšak má právo vyjadriť svoj názor na požiadavky vedenia zodpovedajúcim spôsobom.
2. Učiteľ má úctu k svojmu povolaniu, dôsledne a zodpovedne ho vykonáva a uvedomuje si profesijnú spoluzodpovednosť za generáciu, ktorú vychováva a vzdeláva.
3. Učiteľ má povinnosť konať v súlade s právnymi normami platnými v Slovenskej republike, dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky a riadiť sa záväznými pracovnými predpismi. Má rovnaké politické, sociálne a ekonomické práva garantované Ústavou SR ako ostatní členovia spoločnosti. Rešpektuje tieto práva a slobody aj u iných. Má nárok na ochranu svojich práv.
4. Učiteľ sa aktívne zapája do akademickej verejnej diskusie. Rozvíja svoj vedný odbor v súlade s etikou vedy. Vo svojej práci je cieľavedomý, dôsledný a čestný. Odmieťa plagiátorstvo a prezentuje výsledky vedeckovýskumnej činnosti, ktorej je sám autorom alebo spoluautorom na základe identifikovateľného podielu na dosiahnutých výsledkoch. Výsledky získané v pedagogickej, výskumnej, odbornej, a ostatnej činnosti, ktoré vznikli na pôde vlastnej vysokej školy bude chrániť pred zneužitím a neposkytne ich tretím osobám bez náležitej ochrany duševného, prípadne aj hmotného vlastníctva.
5. Vedeckú hodnotu dosahuje podľa stanovených pravidiel, nepodvára, neopisuje bez udania zdroja, nevydáva cudzie názory za svoje, neporušuje autorské práva. V prípade opätovného publikovania svojich výsledkov, túto skutočnosť uvedie aj v práci, cituje svoju predchádzajúcu prácu.
6. Vo vzťahoch k domácej i zahraničnej vedeckej a pedagogickej komunite sa správa korektne, uznáva pravidlá autorského práva a duševného vlastníctva a dbá na meno vysokej školy, ktorú reprezentuje.

7. Učiteľ sa zodpovedne pripravuje na výučbu s cieľom odovzdať kvalitné informácie a v snahe vykonávať svoje povolanie čo najlepšie. Jeho informácie týkajúce sa vzdelávania sú objektívne, pravdivé a jasné.
8. Učiteľ nepožaduje od študentov vedomosti a informácie nad rámec tých, ktoré sú vymedzené v informačných listoch predmetu a tiež nepožaduje informácie, ktoré počas výučby neboli predmetom vzdelávania.
9. Predmetom hodnotenia študenta sú jeho učebné výsledky, osvojené kompetencie ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať. Hodnotenie učiteľa slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti študenta.
10. Na hodiny chodí pravidelne a načas, výučbu organizuje tak, aby sa predišlo nesplneniu vopred stanovených cieľov.
11. Korektnosť, čestnosť, spravodlivosť, profesionálny vzťah a vzájomné uznanie práv a povinností sú základnými faktormi dobrých vzťahov vysokoškolského učiteľa a študenta. Učiteľ sa voči študentovi správa tolerantne a úctivo, nepodceňuje a nezosmiešňuje ho, nevyhráža sa mu, nezastrašuje a nevydiera ho a úmyselne nevystavuje rozpakom. Zakazuje sa akákoľvek forma šikanovania a prejavy správania, ako sú ohováranie, výsmech, izolácia, zadržanie dôležitých informácií, nadmerná kritika.
12. Učiteľ nemá zámerne spôsobiť študentovi fyzickú, sociálnu, psychickú, morálnu a inú ujmu. Nemá podporovať a zúčastňovať sa na takých aktivitách, ktoré úmyselne poškodzujú, alebo obmedzujú jeho zdravý vývin, slobodu a práva. Ak má podozrenie z takéhoto konania, ihneď informuje nadriadených.
13. Učiteľ akceptuje inakosť študentov, rešpektuje ich názory, politickú príslušnosť a náboženské presvedčenie (pokiaľ neobmedzujú práva iných) s cieľom vytvoriť humánne, tolerantné a na vzájomnej úcte založené medzilidské vzťahy. Odmieťa a netoleruje prejavy diskriminácie (podľa veku, rasy, pohlavia, etnicity, sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia a i.). Sexuálne obťažovanie na akademickej pôde je neetické, nedôstojné a nežiaduce. Učiteľ nerozpráva neslušné, dvojzmyselné a urážajúce vtipy, zdržiava sa sexuálnych narážok a fyzického obťažovania vrátane obťažovania so sexuálnym podtónom. Sexuálne obťažovanie je porušením zákona, narúša ochranu osobnosti, zasahuje do jej súkromia, porušuje ľudské práva, ľudskú dôstojnosť a spôsobuje osobnosti morálnu ujmu. Učiteľ má byť schopný sebareflexie, pravidelne hodnotí svoje konanie, prípadné chyby priznáva, napráva a nesie za ne zodpovednosť. Má si uvedomovať dôsledky svojich rozhodnutí.

15. Učiteľ nemá zneužívať informácie o štúdiu, rodine a zdraví študenta (ani po ukončení pracovného pomeru).
16. Učiteľ o svojich mimopracovných aktivitách, ktoré môžu spôsobiť konflikt záujmov, vopred informuje vedenie (školy, fakulty).
17. Udržiava písomné či elektronické záznamy v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov.

Čl. 6

ETICKÉ SPRÁVANIE VO VZŤAHU KU ŠTUDENTOM

- 1 Učiteľ má vnímať každého študenta ako jedinečnú a autonómnu bytosť a osobnosť hodnú úcty a rešpektu. Váži si každého študenta, rešpektuje a podporuje jeho dôstojnosť a integritu. Pozná práva a oprávnené potreby študenta súvisiace s jeho štúdiom (resp. študijným plánom). Práva rešpektuje a v plnej miere ich chráni, pokiaľ študent uplatňovaním svojich práv neobmedzuje práva iných.
- 2 Korektnosť, česťnosť, spravodlivosť, profesionálny vzťah a vzájomné uznanie práv a povinností sú základnými faktormi dobrých vzťahov vysokoškolského učiteľa a študenta.
- 3 Učiteľ podporuje pozitívny osobnostný, kognitívny i morálny vývoj študentov. Obozretne a s rozvahou vyberá a využíva metódy v oblasti vzdelávania a vedeckého pôsobenia/odborného vedenia tak, aby študentovi neuškodil. V prípade neúmyselného poškodenia sa snaží negatívne dôsledky minimalizovať na základe vzájomnej dohody so študentom.
- 4 Učiteľ hodnotí študentov spravodlivo a objektívne a nezasahuje do hodnotenia študentov iným kolegom. Študent zodpovedne využíva právo na otvorenú a úctivú konzultáciu s vyučujúcim, prípadne školiteľom.
- 5 Učiteľ má právo upozorniť študenta na dodržiavanie zásad spoločenskej etikety.

Čl. 7

INTERPERSONÁLNE VZŤAHY

1 Vzťahy medzi zamestnancami vysokej školy sú založené na vzájomnej úcte a tolerancii. Vyžaduje sa vzájomné uznanie práv a povinností, rešpektovanie názoru, politickej príslušnosti a náboženského presvedčenia (pokiaľ sa neobmedzujú práva iných). Netolerujú sa prejavy diskriminácie (podľa veku, rasy, pohlavia, etnicity, sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia a i.).

2 Učiteľ sa snaží o vytváranie kolegiálnych a korektných vzťahov. Pri riešení pracovných a vedeckých úloh prejavuje ochotu konzultovať, spolupracovať, poradiť – pokiaľ je o to požiadaný.

3 Učiteľ odmieta úmyselné škodenie druhému kolegovi – ohováraním, osočovaním, intrigami a rôznymi nátlakovými formami. Základom rozhodovania, konania a správania vysokoškolského učiteľa je princíp humánnosti, úcty, ľudskej dôstojnosti, morálneho práva, spravodlivosti a zodpovednosti.

4 Učiteľ by nemal zosmiešňovať kolegu pred študentmi a vyjadrovať sa k jeho osobe, spôsobu a metódam učenia. Šírenie neoverených informácií, ktoré je predpokladom ohovárania, je nežiaduce. Korektná a konštruktívna kritika je však opodstatnená na základe objektívnych a merateľných výsledkov práce.

5 K posúdeniu predložených prác, resp. výsledkov práce kolegov (v prípade kvalifikačného postupu alebo pri recenzovaní monografie, štúdie, zborníka, učebnice atď.) pristupuje objektívne a čestne, s vysokou mierou profesionality, odbornosti a diskretnosti.

Čl. 8

KLIENTELIZMUS A ÚPLATKY

1 Klientelizmus a úplatky zabraňujú efektívnemu vzdelávaniu a narušujú autoritu, resp. status akademickej pôdy ako nezávislej a objektívnej inštitúcie. Korupčné správanie vysokoškolského učiteľa je považované za porušenie kódexu. Učiteľ neprijíma, nedáva úplatok, nepodporuje a nešíri korupciu a jej rôzne formy. Zdržiava sa konania, ktoré by mohlo viesť ku korupcii a konfliktu záujmov. Na akýkoľvek skutočný alebo možný konflikt záujmov je povinný bezodkladne upozorniť svojho nadriadeného.

2 Učiteľ ani iní zamestnanci neprijímajú od svojich klientov/študentov žiadne dary, výhody či protislužby s cieľom ovplyvniť študijné výsledky a hodnotenie. Uvedený spôsob

osobného profitu vysokoškolského učiteľa je považovaný za neetické správanie a oslabuje dôveru verejnosti voči hodnotám vysokej školy a poškodzuje jej dobré meno.

3 Učiteľ sa nemôže ocitnúť v postavení, v ktorom by bol zaviazaný odplatiť preukázanú službu alebo akúkoľvek inú ponúkanú výhodu, pretože by sa narušila nestrannosť a objektivita jeho konania a rozhodovania. Predvída takéto situácie a vyhýba sa im. Neponúka a neposkytuje žiadnu výhodu spojenú so svojím postavením.

4 Učiteľ odmieta klientelizmus.

5 Politická príslušnosť nemá ovplyvňovať pracovné rozhodnutia a konania vysokoškolského učiteľa vo vzťahu ku kolegom, manažmentu, ostatným zamestnancom a študentom. Každé svoje rozhodnutie a konanie vie zdôvodniť a zverejniť.

6 Učiteľ nemá zneužívať majetok vysokej školy na vlastné účely.

Čl. 9

VYSTUPOVANIE VYSOKOŠKOLSKÉHO UČITEĽA NA VEREJNOSTI

1 Správanie sa vysokoškolského učiteľa mimo pracoviska má byť zodpovedné a adekvátne vážnosti statusu vysokoškolského učiteľa.

2 Verbálna aj neverbálna komunikácia vysokoškolského učiteľa je zdvorilá a dôstojná. Nepoužíva vulgárne slová, gestá, ovláda negatívne emócie, nie je agresívny a neslušný voči iným. Na verejnosti sa Učiteľ prezentuje slušne a kultivovane reprezentuje vážnosť pracovného postavenia na akademickej pôde. Má sa správať a konať ako dôveryhodná osobnosť.

3 Učiteľ sa zdržiava fajčenia a požívania alkoholu na akademickej pôde, neponúka kolegom a študentom alkohol. Prítomnosť vysokoškolského učiteľa pod vplyvom alkoholu a iných návykových látok vo vyučovacom procese sa považuje za porušenie kódexu.

4 Ak učiteľ prezentuje názor verejne alebo komentuje verejné otázky týkajúce sa spoločenského života, má vyhlásiť, že je to výlučne jeho osobný, prípadne odborný názor a nie postoj vysokej školy. Ak učiteľ zverejní svoj názor v médiách, ide len o vyjadrenie jeho názoru a postoja, nie názoru vysokej školy. Oficiálne stanoviská prezentuje predseda Správnej rady, rektor, dekan, alebo osoba nimi poverená.

5 Učiteľ nepoužíva meno vysokej školy na osobné reklamné a propagačné účely s výnimkou prípadov, ktoré priamo súvisia s vysokou školou. Neidentifikuje sa ako zamestnanec

školy vo verejnej reklame bez predchádzajúceho súhlasu vedenia. Učiteľ dodržiava pravidlá spoločenskej etikety.

Čl. 10

VZŤAHY S KONKURENCIOU

VŠD rešpektuje konkurenčné prostredie v rámci vzdelávacieho priestoru ako súčasť zdravého konkurenčného prostredia, ktoré je potrebné na to, aby mohla čestne a úspešne čeliť jeho výzvam. Voči konkurencii sa správa korektne a v súlade s dobrými mravmi.

Čl. 11

INTEGRITA VEDY

Učitelia a vedeckí pracovníci dodržiavajú tieto zásady integrity vedy:

- **Spol'ahlivosť** pri zabezpečovaní kvality výskumu, ktorá sa odráža v návrhu jeho koncepcie, metodológii, analýzach a vo využívaní zdrojov.
- **Čestnosť** pri vývoji, vykonávaní, posudzovaní, podávaní správ a komunikácii výskumu transparentným, poctivým, úplným a nestranným spôsobom.
- **Rešpektovanie** kolegov, účastníkov výskumu, spoločnosti, ekosystémov, kultúrneho dedičstva a životného prostredia.
- **Zodpovednosť** za výskum od prvej myšlienky až po jeho publikovanie, za jeho riadenie a organizáciu, odbornú prípravu, dohľad a odborné vedenie a za širšie dôsledky výskumu. Je veľmi dôležité, aby si vedeckí pracovníci VŠD osvojili vedomosti, metódy a etické pravidlá, ktoré sa týkajú príslušného vedného odboru. Nedodržanie správnej výskumnej praxe je porušením pracovných povinností. Poškodzujú sa tým výskumné procesy, narušajú sa vzťahy medzi vedeckými pracovníkmi, podkopáva sa dôvera vo výskum a jeho dôveryhodnosť, dochádza k plytvaniu zdrojmi, a objekty výskumu, používatelia, spoločnosť a životné prostredie môžu byť vystavení zbytočnej ujme.

Čl. 12

PORUŠOVANIE ETICKÝCH PRAVIDIEL VÝSKUMU

A INÉ NEPRIJATEĽNÉ PRAKTIKY

Za porušenie etických pravidiel výskumu sa zvyčajne pokladá fabrikácia, falšovanie alebo plagiátorstvo pri navrhovaní, vykonávaní alebo posudzovaní výskumu alebo pri podávaní správ o výsledkoch výskumu:

- **Fabrikácia** je vytváranie vymyslených výsledkov a ich zaznamenávanie tak, ako keby boli skutočné.
- **Falšovanie** je manipulácia s výskumným materiálom, zariadeniami alebo procesmi, alebo neopodstatnená zmena, vynechanie alebo vypustenie dát alebo výsledkov.
- **Plagiátorstvo** je použitie práce a myšlienok iných ľudí bez uvedenia riadneho odkazu na pôvodný zdroj, čím sa porušujú práva pôvodného autora alebo autorov k výsledkom ich tvorivej duševnej činnosti.

Tieto tri formy porušenia sa považujú za mimoriadne závažné, pretože skresľujú výsledok výskumu. Existujú aj ďalšie porušenia správnej výskumnej praxe, ktoré poškodzujú integritu výskumného procesu alebo výskumných pracovníkov. Okrem priameho porušovania správnej výskumnej praxe uvedeného v tomto kódexe ďalšie príklady neprijateľných praktík zahŕňajú, ale nie sú obmedzené na:

- Manipuláciu s autorstvom alebo znevažovanie úlohy ostatných výskumných pracovníkov v publikáciách.
- Opätovné publikovanie podstatných častí z vlastných skorších publikácií vrátane prekladov bez riadneho uvedenia alebo citovania originálu (tzv. autoplagiátorstvo).
- Selektívne citovanie s úmyslom podporiť vlastné zistenia alebo vyhovieť redaktorom, recenzentom či kolegom.
- Neposkytnutie výsledkov výskumu.
- Ohrozovanie nezávislosti výskumného procesu alebo oznamovania jeho výsledkov zaujatým spôsobom v prospech financovateľov/podporovateľov výskumu.
- Bezdôvodné rozširovanie bibliografie.
- Zlovoľné obvinenie výskumného pracovníka z porušenia etických alebo iných pravidiel výskumu.
- Skresľovanie výsledkov výskumu.
- Zveličovanie významu a praktického uplatnenia výsledkov výskumu.
- Zdržiavanie alebo neprimerané bránenie v práci iných výskumných pracovníkov.

- Zneužívanie služobného veku na porušovanie integrity výskumu.
- Ignorovanie údajného porušovania integrity výskumu alebo utajovanie nevhodných reakcií na porušenie etických a iných pravidiel výskumu.
- Zakladanie alebo podpora časopisov, ktoré podkopávajú kontrolu kvality výskumu (tzv. predátorské časopisy).

Najzávažnejšie formy neprijateľných praktík sa sankcionujú. Treba však vynaložiť všetko úsilie, aby sa im predchádzalo, odrádzalo sa od nich a boli ukončené, a to prostredníctvom odbornej výchovy, dozoru a vedenia, a prostredníctvom rozvoja pozitívneho a stimulujúceho výskumného prostredia.

ČL 13

ETICKÁ KOMISIA A RIEŠENIE PORUŠENIA A OBVINENIA Z PORUŠENIA PRINCÍPOV A NORIEM VÝSKUMNEJ INTEGRITY A ETIKY

Vysoká škola Danubius má zriadenú Etickú komisiu, ktorá rieši porušovanie správnej výskumnej praxe alebo obvinenia z porušenia etických pravidiel výskumu. Vždy je však v záujme spoločnosti a akademickej obce, aby sa porušovanie riešilo dôsledne a transparentne. Každé vyšetrowanie sa musí opierať o nasledujúce zásady.

Princíp integrity

- ✓ Vyšetrowanie sa vykonáva spravodlivo, komplexne a účelne, s najvyššou možnou mierou presnosti, objektívnosti a dôkladnosti.
- ✓ Účastníci konania oznámia akýkoľvek konflikt záujmov, ktorý môže počas vyšetrowania vzniknúť.
- ✓ Prijmú sa opatrenia, ktoré zabezpečia, aby sa v rámci vyšetrowania dospelo k záverom.
- ✓ Vyšetrowanie sa vykonáva dôverne s cieľom chrániť zúčastnené osoby.
- ✓ Inštitúcie počas vyšetrowania chránia práva oznamovateľov a zabezpečia, aby ich profesijná budúcnosť nebola ohrozená.
- ✓ Predpisy resp. štatút etickej komisie na riešenie porušenia správnej výskumnej praxe sú verejne dostupné a prístupné, aby sa zabezpečila ich transparentnosť a jednotnosť.

Princíp spravodlivosti, transparentnosti a nespôsobenia ujmy

- ✓ Vyšetrowania sa vykonávajú riadne a spravodlivo voči všetkým stranám.

- ✓ Osobám obvineným z porušenia kódexu sa oznámia podrobnosti obvinenia a umožní sa im spravodlivé konanie, v ktorom môžu reagovať a predložiť dôkazy.
- ✓ Voči osobám, ktorým sa potvrdia obvinenia z porušenia kódexu, sa prijímú opatrenia úmerné závažnosti ich konania.
- ✓ Ak sú výskumní pracovníci zbavení obvinenia, prijímú sa primerané nápravné opatrenia.

Princíp dôvernosti a nezávislosti

- ✓ Každá osoba obvinená z porušenia kódexu sa považuje za nevinnú, pokiaľ sa nepreukáže opak. Etická komisia preveruje prípady porušenia tohto kódexu, prípady porušenia výskumnej integrity a etiky, prípady závažného porušenia výskumnej integrity a etiky, ako aj prípady pochybných vedeckých praktík.
- ✓ Komisia poverená preverením porušenia zodpovedá za zber a vyhodnotenie potrebných informácií a dôkazov a prijatie príslušného záveru preverenia, pričom musí postupovať nezávisle.
- ✓ Komisia musí postupovať v súlade so svojím štatútom a rokovacím poriadkom, inými relevantnými vnútornými predpismi VŠD a všeobecne záväznými právnymi predpismi (princíp dobrej praxe),
- ✓ Komisia chráni a zabezpečuje informácie a dôkazy, ktoré získala v procese preverenia, a to počas celého procesu preverenia pred ich neautorizovaným zverejnením, zneužitím alebo zničením (princíp dôvernosti),

Princíp proporcionality

- ✓ Ak komisia dospeje k nepochybnému a riadne odôvodnenému záveru, ktorým konštatuje preukázanie porušenia pravidiel výskumnej integrity a etiky zo strany osoby, voči ktorej existovalo dôvodné podozrenie alebo vznesené obvinenie z ich porušenia, komisia zároveň navrhne, návrh nápravných alebo sankčných opatrení úmerných závažnosti preverovaného porušenia.

Pôsobnosť a právomoc inštitucionálnej etickej komisie upravuje vnútorný predpis VŠD.

Členstvo v etickej komisii upravuje vnútorný predpis VŠD.

Činnosť etickej komisie upravuje vnútorný predpis VŠD (rokovací poriadok).

Čl. 14
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE
PREHLÁSENIE

Pravidelnou kontrolou plnenia Kódexu výskumnej integrity a etiky pri komplexnom hodnotení pracovného výkonu chcú učitelia, výskumní pracovníci a iní zamestnanci docieľiť, aby sa jeho plnenie stalo prirodzenou súčasťou správania a aby sa takýmto spôsobom reprezentovala VŠD ako významná inštitúcia vzdelanosti, vedy a kultúry národa.

Kódex výskumnej integrity a etiky VŠD bol prijatý a schválený na zasadnutí Akademického senátu VŠD **dňa 16.5.2025** a vychádza z princípov dokumentu Magna Chartum Universitatum (marec 2020) a Kódexu výskumnej integrity a etiky na Slovensku (VAIA 2024)

Doc .Ing. Ján Králik PhD.
predseda AS VŠD

Dr.h.c. prof. Ing. Peter Plavčan, CSc.
rektor VŠD

PRÍLOHA č. 1

zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
zákon č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov;

zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
zákon č. 55/2023 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 344/2004 Z. z. o patentových zástupcoch, o zmene zákona č. 444/2002 Z. z. o dizajnoch a zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z. z. a zákona č. 14/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 517/2007 Z. z. o úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

zákon č. 242/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony;

zákon č. 517/2007 Z. z. i úžitkových vzoroch a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
vyhláška č. 223/2002 Z. z. Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon).

HE Framework Programme Regulation 2021/695: <https://eurlex.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj>

HE WSpecific Programme Decision 2021/764: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021D0764>

The European Code of Conduct for Research Integrity - ALLEA

ENRIO: Recommendations for the Investigation of Research Misconduct by ENRIO (2019)
<https://www.enrio.eu/resources/?cat=6> .